

Tal Stockholms stora synagoga 27 januari 2009
Nyamko Sabuni, Integrations- och jämställdhetsminister

Tal vid Förintelsens minnesdag

Det talade ordet gäller.

Överlevande från Förintelsen, Mr Ambassador, Mina damer och herrar.

Shalom!

Vi har samlats här i Stockholms synagoga för att minnas Förintelsens miljontals offer och de som överlevde. Några av de överlevande finns med oss här ikväll.

Vi som inte upplevde nazisternas fruktansvärda brott kan bara ana hur det känns att leva med minnen från den hemska tiden. Vi som inte har förlorat släktingar i Förintelsen kan bara föreställa oss det enorma lidande som den har inneburit för det judiska folket.

Ett känt citat lyder: "Ingen människa är en ö". På samma sätt tror jag att inget folk är en egen ö. Jag tror att vi alla kan känna medlidande och sympati med det judiska folket, utifrån våra skilda erfarenheter.

Jag vet till exempel hur det är när familjen hotas och är beroende av välvilligheten hos främmande människor och avlägsna länder. Den känslan växte jag upp med.

Vintern 1981 landade jag och min familj som nyanlända flyktingar på Arlanda. Jag var 12 år gammal. Min pappa hade i flera år förföljts och fängslats av regimen i Kongo - som då hette Zaire. Jag minns den enorma saknaden jag kände när han var fängslad eller inte kunde vara med oss. Till slut lyckades vi få asyl här i Sverige.

Omvärlden svek oss inte!

Var fanns omvärlden när nazisterna genomförde sitt ohyggliga brott mot det judiska folket? Demokratier i väst visste vad som hände under kristallnatten då tusentals judiska affärer plundrades. Man visste att judar förföljdes och sattes i dödsläger.

Nobelpristagaren och överlevanden Elie Wiesel har sagt: Motsatsen till kärlek är inte hat, det är likgiltighet.

Solidariteten får aldrig ta slut vid det egna landets gränser. Under Förintelsen tog solidariteten slut och likgiltigheten tog över.

Allt för många judiska flyktingar avvisades.

I dag är det den 27 januari, det datum som koncentrationslägret Auschwitz befriades år 1945 .

I dag är en dag då vi tänker på att det otänkbara och fruktansvärda faktiskt ägde rum. På att det otänkbara inte är otänkbart. På att det genomfördes med noggrann beräkning och systematik.

I dag är en dag då vi ställer oss frågan; Hur kunde Förintelsen äga rum i ett kulturellt och politiskt utvecklat Europa? Varför detta enorma hat mot det judiska folket?

I dag är också en dag då vi medvetet väljer att inte vända bort blicken och våra tankar från det ohyggliga som Förintelsen innebar. I dag känner vi sorg över de miljoner som förlorade livet i nazisternas Förintelsemaskineri. Vi gråter över de barn, kvinnor och män som fick ge sina liv endast på grund av att de var judar. Vi gråter över de älskande och den kärlek som världen förlorade.

Jag beklagar starkt att Svenska kyrkan i Luleå övervägde att ställa in minnesstunden för Förintelsens offer. Att inte Svenska kyrkan förstått att det är i sådana orostider som vi just nu upplever som vi behöver påminna oss om det ohyggliga som hände - att inte vända bort blicken.

Jag vill särskilt uppmärksamma er som överlevde. Er kraft att resa er och återupprätta självständighet och värdighet.

Inte nog med att ni rest er, bildat familj och arbetat - Ni har också engagerat er i samhället och aktivt hjälpt till att förmedla historien om Förintelsen till den unga generationen. För det vill jag tacka er.

Mänskligheten har en benägenhet att glömma. Jag ser med oro mot den dagen då den överlevande generationen är borta. Hur upprätthåller vi ett ansvar för alla att föra vidare era vittnesmål?

Era vittnesmål och er roll för förmedlandet av kunskap om rasismens yttersta konsekvens har varit avgörande för att vi ska kunna hålla rasismen och antisemitismen stängd.

Svenska judar har betytt mycket för Sverige. Alltsedan Aron Isaac kom hit på inbjudan av Gustav III har den judiska minoriteten i Sverige bidragit till utvecklingen av många viktiga samhällsområden; industri, handel, politik, ekonomi, kultur och inte minst vetenskap.

Den judiska kulturens fokus på studier och arbete har lett till en välbalanserad integration i det svenska samhället. Den har lett till framgång både för enskilda och för den judiska gruppen som helhet. Som representant för den svenska regeringen vill jag uttrycka mitt stöd till Er och min plikt att värna er säkerhet och fortsatta utveckling.

Jag lider med de överlevande som tvingas bevittna hur nya uttryck av antisemitism blossar upp. Det sker i Sverige, i Europa och i Mellanöstern.

Som också minister med ansvar för de nationella minoriteterna kommer jag göra allt jag kan för att underlätta utvecklingen av den judiska kulturen i Sverige, bekämpa diskriminering och antisemitism.

När konflikten i Mellanöstern mellan Israel och Palestina på nytt blir skarp ser vi en ökning av antisemitiska övergrepp i Europa. Under konflikten i Gaza har judiska kapell och föreningslokaler bränts. I flera länder har synagogor attackerats. Vi hör antisemitiska slagord på gatan och i demonstrationståg. Det viftas med hakkors. Vad vi ser är hur konflikten mellan Israel och Hamas används för att legitimera antisemitism.

Angrepp på människor endast på grund av deras religion eller etniska ursprung är vidriga hatbrott som aldrig kan accepteras. Det faktum att det finns grupper i det svenska samhället som anser att det är rätt att ta till våld mot judar i politiska syften ser jag som ett hot mot demokratin.

Det är oacceptabelt! Judar i Sverige och övriga världen kan på intet sätt ställas till svars för beslut som fattas av den israeliska staten.

I två tusen år har det judiska folket strävat efter att återfå ett hemland. För snart 61 år sedan lyckades man och staten Israel bildades under Förenta nationernas överseende. Sedan dess har Israel nästan varje dag tvingats att kämpa för sin överlevnad. I en region fylld av diktaturer och despoter, står Israel för demokrati, yttrandefrihet och jämställdhet.

Jag är glad att det äntligen kommit till stånd en vapenvila mellan Israel och Hamas. Det lidande palestinska barn och familjer har fått utstå är orimligt. Israel måste göra mer för att förbättra den humanitära situationen i Gaza. Den israeliska bosättningspolitiken måste upphöra. Handelsvägarna till Gaza måste öppnas. Självklart måste Israel få garantier för att öppnade vägar inte innebär att nya vapen transporteras in till Hamas. Inte minst måste båda parter anstränga sig betydligt mer för att få till stånd en tvåstatslösning. Detta är vad det israeliska och palestinska folket vill ha.

Låt mig vara tydlig med att Hamas är en terroristorganisation och att Israel har en legitim rätt att skydda sin befolkning oavsett var hotet kommer ifrån. Men Israel förtjänar kritik när det inte håller proportionalitetsprincipen.

Omvärlden kom inte till undsättning när nazisterna mördade miljoner judar, romer, funktionshindrade och homosexuella. Den kom inte till undsättning när åttahundra tusen tutsier mördades i Rwanda.

Alltför ofta har det internationella samfundets insatser inte räckt till. Det har vi sett i Darfur-Sudan och det har vi sett i Kongo.

Vi kan nog inte garantera att Förintelsen aldrig mer kan äga rum. Men vi kan lova att onda människors brutalitet aldrig mer ska mötas med tystnad.